

TÜROFED TURİZM BÜLTENİ

Aralık - 2016

İÇİNDEKİLER

1. TÜRKİYE'YE VE DÖRT İLİMİZE GELEN ZİYARETÇİLERİN YILLARA VE AYLARA GÖRE DAĞILIMI	1
1.1. TÜRKİYE'YE GELEN YABANCI ZİYARETÇİLERİN YILLARA VE AYLARA GÖRE DAĞILIMI	1
1.2. TÜRKİYE'YE GELEN YURT DIŞINDA İKAMET EDEN VATANDAŞLARIN YILLARA VE AYLARA GÖRE DAĞILIMI	8
1.3. DÖRT İLİMİZE GELEN ZİYARETÇİLERİN YILLARA VE AYLARA GÖRE DAĞILIMI.....	9
1.3.1. İSTANBUL'A GELEN ZİYARETÇİ İSTATİSTİKLERİ	9
1.3.2. ANTALYA'YA GELEN ZİYARETÇİ İSTATİSTİKLERİ	11
1.3.3. MUĞLA'YA GELEN ZİYARETÇİ İSTATİSTİKLERİ	13
1.3.4. İZMİR'E GELEN ZİYARETÇİ İSTATİSTİKLERİ	15
2. TÜRKİYE'NİN TURİZM GELİRİ, ORTALAMA HARCAMA ve TURİZM GİDERİ	18
2.1. TÜRKİYE'NİN TURİZM GELİRİ ve ORTALAMA HARCAMA.....	18
2.1.1. TURİZM SEKTÖRÜNÜN TEKSTİL ve OTOMOTİV SEKTÖRÜ İLE KARŞILAŞTIRILMASI	20
2.2. TÜRKİYE'NİN TURİZM GİDERİ	22

1. TÜRKİYE'YE VE DÖRT İLİMİZE GELEN ZİYARETÇİLERİN YILLARA VE AYLARA GÖRE DAĞILIMI

2016 yılında ülkemize gelen ziyaretçilerin sayısı 2015 yılı ilk dokuz ayına (Ocak-Eylül) göre %26,46 azalış göstermiştir. 2016 yılı Eylül ayı gelen ziyaretçi sayısı 2015 yılı Eylül ayına göre %27,52 oranında azalmıştır.

Ülkemize gelen ziyaretçilerin son üç yıla ve aylara göre dağılımının yer aldığı Tablo 1 incelendiğinde; düşünün 2015 yılı Nisan ayından itibaren başladığı görülmektedir. 2015 yılı Nisan ayından itibaren aynı yılın Temmuz ayı hariç tüm aylar bir önceki yıla göre azalış göstermiştir.

Tablo 1’de Ocak-Eylül arası gelen ziyaretçi istatistikleri verilebilmiştir. Gelen yabancı ziyaretçi verileri her ay T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı tarafından internet sitesinden yayınlanmaktadır. Ancak, Kültür ve Turizm Bakanlığı, gelen vatandaş istatistiklerini yılın çeyrek dönemlerinde Türkiye İstatistik Kurumu’ndan (TÜİK)’te sağlayarak yayınlamaktadır. En son üçüncü çeyreğin yayınlandığı bu verinin Eylül-Aralık dönemine ait rakamları, 2017 yılının Ocak ayında yayınlanacaktır.

Bu nedenle, gelen yabancı ve gelen vatandaş sayılarının toplamının oluşturduğu gelen ziyaretçi istatistiği ilk 9 ayın verileri ile oluşturulmuştur.

Tablo 1. Türkiye’ye Gelen Ziyaretçilerin Yıllara ve Aylara Göre Dağılımı

AYLAR	YILLAR			% DEĞİŞİM ORANI	
	2014	2015	2016*	2015/2014	2016/2015
OCAK	1.426.149	1.594.400	1.521.249	11,80	-4,59
ŞUBAT	1.708.255	1.751.380	1.631.277	2,52	-6,86
MART	2.197.885	2.269.962	2.034.471	3,28	-10,37
NİSAN	3.010.627	2.768.482	2.219.619	-8,04	-19,83
MAYIS	4.330.933	4.187.786	3.029.374	-3,31	-27,66
HAZİRAN	4.794.562	4.482.621	2.902.139	-6,51	-35,26
TEMMUZ	5.829.607	6.131.213	4.211.530	5,17	-31,31
AĞUSTOS	5.816.977	5.656.083	3.709.503	-2,77	-34,42
EYLÜL	4.773.251	4.708.032	3.412.154	-1,37	-27,52
EKİM	3.821.286	3.688.684		-3,47	
KASIM	2.025.739	2.055.549		1,47	
ARALIK	1.891.975	1.819.877		-3,81	
TOPLAM	41.627.246	41.114.069		-1,23	
9 AYLIK TOPLAM	33.888.246	33.549.959	24.671.316	-1,00	-26,46

Kaynak: T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı, Yatırım ve İşletmeler Genel Müdürlüğü, 2016-Eylül Bülteni

1.1. TÜRKİYE'YE GELEN YABANCI ZİYARETÇİLERİN YILLARA VE AYLARA GÖRE DAĞILIMI

2016 yılı Kasım ayında ülkemizi ziyaret eden yabancı sayısı geçen yılın aynı ayına göre %21,35'lik bir azalışla 1.353.280 olmuştur. Kasım ayında ülkemize gelen 1.353.280 yabancı ziyaretçinin 17.454'ü (%1,29) günübirliktir.

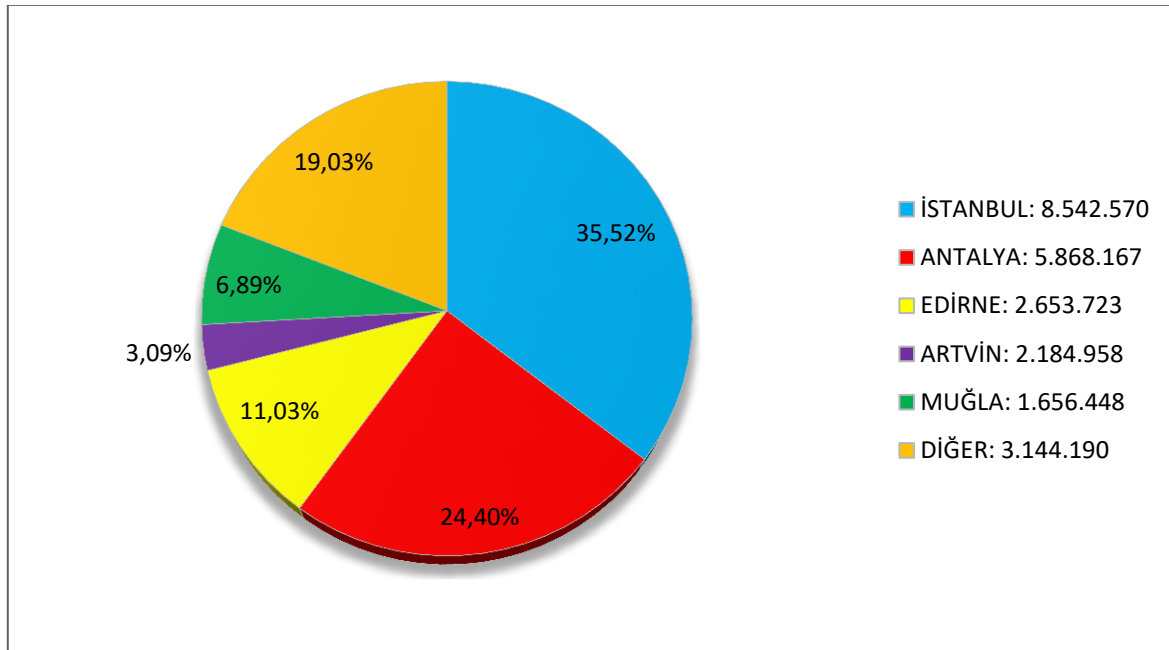
2016 yılı Ocak-Kasım döneminde Ülkemizi ziyaret eden yabancı sayısı geçen yılın aynı dönemine göre %30,85 azalış göstererek 24.050.056 olmuştur. 2016 yılı Ocak-Kasım döneminde Ülkemize gelen 24.050.056 yabancı ziyaretçinin 610.403'ü (%2,54) günübirlikçidir.

Tablo 2. Türkiye'ye Gelen Yabancı Ziyaretçilerin Yıllara ve Aylara Göre Dağılımı

AYLAR	YILLAR			% DEĞİŞİM ORANI	
	2014	2015	2016*	2015/2014	2016/2015
OCAK	1.146.815	1.250.941	1.170.333	9,08	-6,44
ŞUBAT	1.352.184	1.383.343	1.240.633	2,30	-10,32
MART	1.851.980	1.895.940	1.652.511	2,37	-12,84
NİSAN	2.652.071	2.437.263	1.753.045	-8,10	-28,07
MAYIS	3.900.096	3.804.158	2.485.411	-2,46	-34,67
HAZİRAN	4.335.075	4.123.109	2.438.293	-4,89	-40,86
TEMMUZ	5.214.519	5.480.502	3.468.202	5,10	-36,72
AĞUSTOS	5.283.333	5.130.967	3.183.003	-2,88	-37,96
EYLÜL	4.352.429	4.251.870	2.855.397	-2,31	-32,84
EKİM	3.439.554	3.301.194	2.449.948	-4,02	-25,79
KASIM	1.729.803	1.720.554	1.353.280	-0,53	-21,35
ARALIK	1.580.041	1.464.791		-7,29	
TOPLAM	36.837.900	36.244.632		-1,61	
11 AYLIK TOPLAM	35.257.859	34.779.841	24.050.056	-1,36	-30,85

Kaynak: T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı, Yatırım ve İşletmeler Genel Müdürlüğü, 2016-Kasım Bülteni

2016 yılı Ocak-Kasım döneminde ülkemize gelen yabancı ziyaretçilerin en çok giriş yaptıkları sınır kapılarının bağlı olduğu iller sırasıyla; İstanbul, Antalya, Edirne, Artvin ve Muğla'dır. Aşağıda yer alan Şekil 1'de detaylı olarak aktarılmıştır.

Şekil 1: Türkiye'ye Gelen Yabancı Ziyaretçilerin En Çok Giriş Yaptıkları Sınır Kapılarının Bağlı Olduğu İllere Göre Dağılımı (2016 yılı Ocak-Kasım)

2016 yılı Kasım ayı ülkemize gelen yabancı sayısı 1.353.280 olarak, geçen yılın Kasım ayına göre %21,35 azalma göstermiştir. Bu yıl Kasım ayında Avrupa'dan gelen yabancı sayısında geçen yıla göre %33,45 düşüş gerçekleşmiştir.

2016 yılı Kasım ayında ülkemize en çok ziyaretçi gönderen ülkeler sıralamasında; Gürcistan %12,36 milliyet payı ile birinci (173.968), Almanya %9,7 milliyet payı ile ikinci (131.217), Bulgaristan %9,2 milliyet payı ile üçüncü sıradadır (123.452).

Birinci kaynak pazarımız olan Almanya'dan bu yıl Kasım ayında gelen yabancı sayısında geçen yıla göre %49,26 oranında azalma olmuştur. İkinci kaynak pazarımız olan Rusya Federasyonu'ndan gelen yabancı sayısında geçen sene Kasım ayına oranla %35,78'lik bir azalma göstermiştir.

Tablo 3. Türkiye'ye Gelen Yabancıların Milliyetlerine Göre Karşılaştırması (Kasım)

MİLLİYET	YILLAR			MİLLİYET PAYI (%)			% DEĞİŞİM ORANI	
	2014	2015	2016*	2014	2015	2016*	2015/2014	2016/2015
ALMANYA	254 624	258 613	131 217	14,72	15,03	9,70	1,57	-49,26
AVUSTURYA	18 085	15 987	9 714	1,05	0,93	0,72	-11,60	-39,24
BELÇİKA	23 114	20 594	14 275	1,34	1,20	1,05	-10,90	-30,68
DANİMARKA	13 575	10 978	6 316	0,78	0,64	0,47	-19,13	-42,47
FİNLANDİYA	11 985	6 642	3 374	0,69	0,39	0,25	-44,58	-49,20
FRANSA	47 307	33 822	23 356	2,73	1,97	1,73	-28,51	-30,94
HOLLANDA	35 371	33 527	22 432	2,04	1,95	1,66	-5,21	-33,09
İNGİLTERE	54 065	53 141	34 692	3,13	3,09	2,56	-1,71	-34,72
İRLANDA	3 709	3 201	1 923	0,21	0,19	0,14	-13,70	-39,93
İSPANYA	17 220	11 754	6 576	1,00	0,68	0,49	-31,74	-44,05
İSVEÇ	23 428	16 579	9 094	1,35	0,96	0,67	-29,23	-45,15
İSVİÇRE	12 556	11 154	6 772	0,73	0,65	0,50	-11,17	-39,29
İTALYA	45 235	33 773	13 951	2,62	1,96	1,03	-25,34	-58,69
İZLANDA	144	150	105	0,01	0,01	0,01	4,17	-30,00
LÜKSEMBURG	419	400	179	0,02	0,02	0,01	-4,53	-55,25
PORTEKİZ	2 766	3 479	1 695	0,16	0,20	0,13	25,78	-51,28
YUNANİSTAN	61 543	59 245	48 985	3,56	3,44	3,62	-3,73	-17,32
ÇEK CUM.	5 571	5 088	2 891	0,32	0,30	0,21	-8,67	-43,18
POLONYA	9 246	9 028	6 038	0,53	0,52	0,45	-2,36	-33,12
MACARİSTAN	5 764	5 619	2 898	0,33	0,33	0,21	-2,52	-48,42
NORVEÇ	7 910	7 068	4 484	0,46	0,41	0,33	-10,64	-36,56
SLOVAKYA	3 571	2 801	1 860	0,21	0,16	0,14	-21,56	-33,60
AVRUPA OECD	657 208	602 643	352 827	37,99	35,03	26,07	-8,30	-41,45
A.B.D.	41 926	42 085	21 826	2,42	2,45	1,61	0,38	-48,14
AVUSTRALYA	6 620	5 462	3 017	0,38	0,32	0,22	-17,49	-44,76
JAPONYA	10 943	6 804	2 686	0,63	0,40	0,20	-37,82	-60,52
KANADA	9 442	8 450	5 313	0,55	0,49	0,39	-10,51	-37,12
YENİ ZELANDA	1 228	970	474	0,07	0,06	0,04	-21,01	-51,13
MEKSİKA	2 587	2 411	1 157	0,15	0,14	0,09	-6,80	-52,01
G. KORE	18 136	13 595	6 325	1,05	0,79	0,47	-25,04	-53,48
TOPLAM OECD	748 090	682 420	393 625	43,25	39,66	29,09	-8,78	-42,32

MİLLİYET	YILLAR			MİLLİYET PAYI (%)			% DEĞİŞİM ORANI	
	2014	2015	2016*	2014	2015	2016*	2015/2014	2016/2015
ESTONYA	2 615	2 276	809	0,15	0,13	0,06	-12,96	-64,46
KARADAĞ	1 726	1 913	1 268	0,10	0,11	0,09	10,83	-33,72
KOSOVA	4 782	5 591	5 750	0,28	0,32	0,42	16,92	2,84
MALTA	411	568	380	0,02	0,03	0,03	38,20	-33,10
LİTVANYA	3 055	3 050	1 841	0,18	0,18	0,14	-0,16	-39,64
G. KIBRIS RUM YÖN.	473	517	502	0,03	0,03	0,04	9,30	-2,90
LETONYA	2 558	2 140	1 237	0,15	0,12	0,09	-16,34	-42,20
BOSNA HERSEK	4 438	4 488	3 940	0,26	0,26	0,29	1,13	-12,21
HIRVATİSTAN	4 537	2 790	1 530	0,26	0,16	0,11	-38,51	-45,16
SLOVENYA	2 884	2 776	1 288	0,17	0,16	0,10	-3,74	-53,60
SİRBİSTAN	10 961	10 141	7 970	0,63	0,59	0,59	-7,48	-21,41
MAKEDONYA	9 617	10 486	9 453	0,56	0,61	0,70	9,04	-9,85
ARNAVUTLUK	5 313	5 801	5 654	0,31	0,34	0,42	9,19	-2,53
BULGARİSTAN	119 526	128 303	123 452	6,91	7,46	9,12	7,34	-3,78
ROMANYA	23 518	23 846	19 350	1,36	1,39	1,43	1,39	-18,85
DIĞER AVRUPA ÜLKELERİ	169	90	71	0,01	0,01	0,01	-46,75	-21,11
TOPLAM AVRUPA	853 791	807 419	537 322	49,36	46,93	39,71	-5,43	-33,45
AZERBAJCAN	47 709	38 391	43 926	2,76	2,23	3,25	-19,53	14,42
BELARUS (B. RUSYA)	3 245	3 569	2 595	0,19	0,21	0,19	9,98	-27,29
ERMENİSTAN	4 720	3 659	3 442	0,27	0,21	0,25	-22,48	-5,93
GÜRCİSTAN	130 305	156 588	173 968	7,53	9,10	12,86	20,17	11,10
KAZAKİSTAN	13 649	9 732	9 560	0,79	0,57	0,71	-28,70	-1,77
KIRGIZİSTAN	6 005	6 410	6 683	0,35	0,37	0,49	6,74	4,26
MOLDOVA CUM.	7 135	7 245	7 015	0,41	0,42	0,52	1,54	-3,17
ÖZBEKİSTAN	10 571	9 493	11 910	0,61	0,55	0,88	-10,20	25,46
RUSYA FED.	62 961	86 090	55 288	3,64	5,00	4,09	36,74	-35,78
TACİKİSTAN	3 099	2 050	2 132	0,18	0,12	0,16	-33,85	4,00
TÜRKMENİSTAN	14 370	13 123	14 384	0,83	0,76	1,06	-8,68	9,61
UKRAYNA	29 203	31 326	31 449	1,69	1,82	2,32	7,27	0,39
BDT	332 972	367 676	362 352	19,25	21,37	26,78	10,42	-1,45
CEZAYİR	11 859	12 587	14 377	0,69	0,73	1,06	6,14	14,22
FAS	6 793	12 401	7 106	0,39	0,72	0,53	82,56	-42,70
LİBYA	23 455	3 779	5 167	1,36	0,22	0,38	-83,89	36,73
SUDAN	1 021	811	896	0,06	0,05	0,07	-20,57	10,48
MISIR	8 413	7 685	6 815	0,49	0,45	0,50	-8,65	-11,32
TUNUS	8 515	8 611	8 857	0,49	0,50	0,65	1,13	2,86
GÜNEY AFRIKA CUM.	2 340	2 196	1 573	0,14	0,13	0,12	-6,15	-28,37
DIĞ.AFRIKA ÜLKELERİ	9 184	9 725	9 307	0,53	0,57	0,69	5,89	-4,30
TOPLAM AFRIKA	71 580	57 795	54 098	4,14	3,36	4,00	-19,26	-6,40
B.A.EMİRLİĞİ	2 174	3 019	2 349	0,13	0,18	0,17	38,87	-22,19
BAHREYN	1 589	1 919	1 853	0,09	0,11	0,14	20,77	-3,44
KATAR	919	970	1 331	0,05	0,06	0,10	5,55	37,22
KUVEYT	5 911	7 000	8 897	0,34	0,41	0,66	18,42	27,10
IRAK	55 401	81 211	35 212	3,20	4,72	2,60	46,59	-56,64
LÜBNAN	10 445	14 136	14 240	0,60	0,82	1,05	35,34	0,74
ÜRDÜN	7 717	8 599	11 853	0,45	0,50	0,88	11,43	37,84
S.ARABİSTAN	15 125	18 760	47 282	0,87	1,09	3,49	24,03	152,04

MİLLİYET	YILLAR			MİLLİYET PAYI (%)			% DEĞİŞİM ORANI	
	2014	2015	2016*	2014	2015	2016*	2015/2014	2016/2015
K.K.T.C.	13 931	14 542	15 859	0,81	0,85	1,17	4,39	9,06
İSRAİL	8 089	10 899	15 006	0,47	0,63	1,11	34,74	37,68
YEMEN	2 288	1 737	2 530	0,13	0,10	0,19	-24,08	45,65
DIĞ.BATI ASYA ÜLKELERİ	100 249	60 140	21 957	5,80	3,50	1,62	-40,01	-63,49
TOP. BATI ASYA	223 838	222 932	178 369	12,94	12,96	13,18	-0,40	-19,99
BANGLADEŞ	920	906	650	0,05	0,05	0,05	-1,52	-28,26
ÇİN HALK CUM.	16 352	17 424	15 231	0,95	1,01	1,13	6,56	-12,59
ENDONEZYA	3 830	3 100	4 304	0,22	0,18	0,32	-19,06	38,84
FİLİPİNLER	4 378	4 993	4 149	0,25	0,29	0,31	14,05	-16,90
HİNDİSTAN	7 725	9 997	5 261	0,45	0,58	0,39	29,41	-47,37
İRAN	86 698	106 439	118 246	5,01	6,19	8,74	22,77	11,09
MALEZYA	6 789	6 687	4 196	0,39	0,39	0,31	-1,50	-37,25
PAKİSTAN	3 716	4 530	4 038	0,21	0,26	0,30	21,91	-10,86
SİNGAPUR	2 444	2 192	1 069	0,14	0,13	0,08	-10,31	-51,23
TAYLAND	1 547	839	592	0,09	0,05	0,04	-45,77	-29,44
DIĞ.GÜN.ASYA ÜLK.	7 450	9 012	9 754	0,43	0,52	0,72	20,97	8,23
TOP.GÜN.ASYA	141 849	166 119	167 490	8,20	9,65	12,38	17,11	0,83
TOPLAM ASYA	365 687	389 051	345 859	21,14	22,61	25,56	6,39	-11,10
DIĞ. KUZEY AMERİKA ÜLK.	1 032	1 186	884	0,06	0,07	0,07	14,92	-25,46
DIĞ. ORTA AMERİKA ÜLK.	586	727	579	0,03	0,04	0,04	24,06	-20,36
ARJANTİN	2 356	7 101	3 648	0,14	0,41	0,27	201,40	-48,63
BREZİLYA	5 078	3 733	2 855	0,29	0,22	0,21	-26,49	-23,52
KOLOMBİYA	1 172	999	1 011	0,07	0,06	0,07	-14,76	1,20
ŞİLİ	710	818	321	0,04	0,05	0,02	15,21	-60,76
VENEZÜELLA	360	346	291	0,02	0,02	0,02	-3,89	-15,90
DIĞ.GÜN.AMERİKA ÜLK.	862	1 112	799	0,05	0,06	0,06	29,00	-28,15
TOP.GÜN.AMERİKA	10 538	14 109	8 925	0,61	0,82	0,66	33,89	-36,74
TOPLAM AMERİKA	12 156	16 022	10 388	0,70	0,93	0,77	31,80	-35,16
OKYANUSYA	111	27	21	0,01	0,00	0,00	-75,68	-22,22
MİLLİYETSİZ	2 624	2 787	2 442	0,15	0,16	0,18	6,21	-12,38
YABANCI TOPLAM	1 729 803	1 720 554	1 353 280	100,00	100,00	100,00	-0,53	-21,35

Kaynak: T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı, Yatırım ve İşletmeler Genel Müdürlüğü, 2016-Kasım Bülteni

2016 yılı Ocak-Kasım aylarında ülkemize gelen yabancı sayısı 24.050.056 olarak, geçen yılın ilk 11 ayına göre %30,85 düşüş göstermiştir. Bu yılın ilk 11 ayında Avrupa'dan gelen yabancı sayısında geçen yıla göre %36,31 azalmıştır.

2016 yılı Ocak-Kasım döneminde ülkemize en çok ziyaretçi gönderen ülkeler sıralamasında; Almanya %15,64 (3.761.584) ile birinci, Gürcistan %8,49 (2.041.897) ile ikinci, İngiltere %6,99 (1.681.991) ile üçüncü sıradadır.

Birinci kaynak pazarımız olan Almanya'dan gelen yabancı sayısında geçen yıla göre %30,38 azalma olmuştur. İkinci kaynak pazarımız olan Rusya Federasyonu'ndan gelen yabancı sayısındaki azalmada düşüş gözlenmiştir. Yaz aylarında %90'lara varan azalma, %77,31'e gerilemiştir. İlişkilerimizin düzeldiği diğer bir ülke olan İsrail'den bu yıl gelen ziyaretçi sayısı geçen yılın ilk 11 ayına göre %32

artış göstermiştir. Son olarak Ukrayna'dan gelen ziyaretçi sayısı geçen yılın ilk 11 ayına göre %49,48 artarak 1 milyon rakamına aşmıştır.

Tablo 4. Türkiye'ye Gelen Yabancıların Milliyetlerine Göre Karşılaştırması (Ocak-Kasım)

MİLLİYET	YILLAR			MİLLİYET PAYI (%)			% DEĞİŞİM ORANI	
	2014	2015	2016	2014	2015	2016	2015/2014	2016/2015
ALMANYA	5 068 335	5 403 222	3 761 584	14,38	15,54	15,64	6,61	-30,38
AVUSTURYA	491 132	465 078	294 516	1,39	1,34	1,22	-5,30	-36,67
BELÇİKA	644 484	601 408	399 528	1,83	1,73	1,66	-6,68	-33,57
DANİMARKA	400 417	401 883	324 786	1,14	1,16	1,35	0,37	-19,18
FİNLANDIYA	222 773	210 410	120 031	0,63	0,60	0,50	-5,55	-42,95
FRANSA	997 338	812 637	527 266	2,83	2,34	2,19	-18,52	-35,12
HOLLANDA	1 270 761	1 199 502	880 976	3,60	3,45	3,66	-5,61	-26,55
İNGİLTERE	2 560 940	2 475 586	1 681 991	7,26	7,12	6,99	-3,33	-32,06
İRLANDA	102 499	99 171	52 688	0,29	0,29	0,22	-3,25	-46,87
İSPANYA	266 051	226 613	99 951	0,75	0,65	0,42	-14,82	-55,89
İSVEÇ	652 464	612 921	311 393	1,85	1,76	1,29	-6,06	-49,20
İSVİÇRE	381 837	368 259	205 992	1,08	1,06	0,86	-3,56	-44,06
İTALYA	655 736	485 913	199 539	1,86	1,40	0,83	-25,90	-58,94
İZLANDA	8 543	9 477	3 227	0,02	0,03	0,01	10,93	-65,95
LÜKSEMBURG	14 934	12 528	4 665	0,04	0,04	0,02	-16,11	-62,76
PORTEKİZ	50 012	54 367	25 697	0,14	0,16	0,11	8,71	-52,73
YUNANİSTAN	772 670	696 166	546 274	2,19	2,00	2,27	-9,90	-21,53
ÇEK CUM.	223 176	209 575	85 403	0,63	0,60	0,36	-6,09	-59,25
POLONYA	504 215	495 778	201 670	1,43	1,43	0,84	-1,67	-59,32
MACARİSTAN	115 379	136 719	62 222	0,33	0,39	0,26	18,50	-54,49
NORVEÇ	320 706	277 163	152 242	0,91	0,80	0,63	-13,58	-45,07
SLOVAKYA	134 892	149 909	60 238	0,38	0,43	0,25	11,13	-59,82
AVRUPA OECD	15 859 294	15 404 285	10 001 879	44,98	44,29	41,59	-2,87	-35,07
A.B.D.	750 255	767 749	436 872	2,13	2,21	1,82	2,33	-43,10
AVUSTRALYA	195 249	221 587	94 454	0,55	0,64	0,39	13,49	-57,37
JAPONYA	159 228	100 037	41 628	0,45	0,29	0,17	-37,17	-58,39
KANADA	182 382	181 161	101 080	0,52	0,52	0,42	-0,67	-44,20
YENİ ZELANDA	32 030	36 197	14 786	0,09	0,10	0,06	13,01	-59,15
MEKSİKA	40 528	44 798	20 124	0,11	0,13	0,08	10,54	-55,08
G. KORE	231 781	217 164	99 019	0,66	0,62	0,41	-6,31	-54,40
TOPLAM OECD	17 450 747	16 972 978	10 809 842	49,49	48,80	44,95	-2,74	-36,31
ESTONYA	54 043	61 952	34 897	0,15	0,18	0,15	14,63	-43,67
KARADAĞ	18 787	18 389	15 448	0,05	0,05	0,06	-2,12	-15,99
KOSOVA	81 194	92 578	95 351	0,23	0,27	0,40	14,02	3,00
MALTA	6 816	8 708	5 436	0,02	0,03	0,02	27,76	-37,57
LİTVANYA	104 371	110 726	108 240	0,30	0,32	0,45	6,09	-2,25
G. KIBRIS RUM YÖN.	15 480	12 560	9 881	0,04	0,04	0,04	-18,86	-21,33
LETONYA	57 581	59 086	33 830	0,16	0,17	0,14	2,61	-42,74
BOSNA HERSEK	79 096	81 513	62 842	0,22	0,23	0,26	3,06	-22,91
HIRVATİSTAN	42 690	36 878	20 000	0,12	0,11	0,08	-13,61	-45,77
SLOVENYA	39 876	38 350	17 754	0,11	0,11	0,07	-3,83	-53,71

MİLLİYET	YILLAR			MİLLİYET PAYI (%)			% DEĞİŞİM ORANI	
	2014	2015	2016	2014	2015	2016	2015/2014	2016/2015
SİRBİSTAN	179 685	170 764	103 020	0,51	0,49	0,43	-4,96	-39,67
MAKEDONYA	145 313	157 341	136 665	0,41	0,45	0,57	8,28	-13,14
ARNAVUTLUK	71 211	75 355	77 977	0,20	0,22	0,32	5,82	3,48
BULGARİSTAN	1 565 542	1 683 474	1 559 432	4,44	4,84	6,48	7,53	-7,37
ROMANYA	407 179	423 425	341 741	1,15	1,22	1,42	3,99	-19,29
DIĞER AVRUPA ÜLKELERİ	2 960	2 862	1 451	0,01	0,01	0,01	-3,31	-49,30
TOPLAM AVRUPA	18 731 118	18 438 246	12 625 844	53,13	53,01	52,50	-1,56	-31,52
AZERBAJYAN	612 477	567 886	564 748	1,74	1,63	2,35	-7,28	-0,55
BELARUS (B. RUSYA)	221 225	202 163	111 374	0,63	0,58	0,46	-8,62	-44,91
ERMENİSTAN	63 579	45 609	35 971	0,18	0,13	0,15	-28,26	-21,13
GÜRCİSTAN	1 624 503	1 760 938	2 041 897	4,61	5,06	8,49	8,40	15,96
KAZAKİSTAN	425 447	415 960	231 328	1,21	1,20	0,96	-2,23	-44,39
KIRGIZİSTAN	76 387	82 889	83 208	0,22	0,24	0,35	8,51	0,38
MOLDOVA CUM.	125 550	143 495	133 016	0,36	0,41	0,55	14,29	-7,30
ÖZBEKİSTAN	133 883	136 340	123 087	0,38	0,39	0,51	1,84	-9,72
RUSYA FED.	4 431 095	3 623 518	822 159	12,57	10,42	3,42	-18,23	-77,31
TACİKİSTAN	32 523	30 507	23 094	0,09	0,09	0,10	-6,20	-24,30
TÜRKMENİSTAN	166 697	163 841	148 768	0,47	0,47	0,62	-1,71	-9,20
UKRAYNA	630 815	678 518	1 014 215	1,79	1,95	4,22	7,56	49,48
BDT	8 544 181	7 851 664	5 332 865	24,23	22,58	22,17	-8,11	-32,08
CEZAYİR	147 375	157 856	163 147	0,42	0,45	0,68	7,11	3,35
FAS	83 103	100 502	80 718	0,24	0,29	0,34	20,94	-19,69
LİBYA	241 839	229 778	66 780	0,69	0,66	0,28	-4,99	-70,94
SUDAN	9 890	10 741	9 760	0,03	0,03	0,04	8,60	-9,13
MISIR	102 163	92 360	87 852	0,29	0,27	0,37	-9,60	-4,88
TUNUS	90 058	93 307	92 260	0,26	0,27	0,38	3,61	-1,12
GÜNEY AFRIKA CUM.	40 592	45 169	27 024	0,12	0,13	0,11	11,28	-40,17
DIĞ.AFRIKA ÜLKELERİ	100 385	100 336	88 544	0,28	0,29	0,37	-0,05	-11,75
TOPLAM AFRIKA	815 405	830 049	616 085	2,31	2,39	2,56	1,80	-25,78
B.A.EMİRLİĞİ	45 643	44 573	30 803	0,13	0,13	0,13	-2,34	-30,89
BAHREYN	21 727	28 609	35 539	0,06	0,08	0,15	31,67	24,22
KATAR	27 921	33 693	30 348	0,08	0,10	0,13	20,67	-9,93
KUVEYT	126 543	166 305	169 013	0,36	0,48	0,70	31,42	1,63
IRAK	797 745	1 027 981	381 879	2,26	2,96	1,59	28,86	-62,85
LÜBNAN	150 772	184 735	179 087	0,43	0,53	0,74	22,53	-3,06
ÜRDÜN	125 160	154 994	194 154	0,35	0,45	0,81	23,84	25,27
S.ARBİSTAN	329 287	434 270	511 809	0,93	1,25	2,13	31,88	17,86
K.K.T.C.	212 735	217 894	207 607	0,60	0,63	0,86	2,43	-4,72
İSRAİL	180 562	210 896	278 381	0,51	0,61	1,16	16,80	32,00
YEMEN	24 175	22 660	23 531	0,07	0,07	0,10	-6,27	3,84
DIĞ.BATI ASYA ÜLKELERİ	1 097 199	815 512	303 065	3,11	2,34	1,26	-25,67	-62,84
TOP. BATI ASYA	3 139 469	3 342 122	2 345 216	8,90	9,61	9,75	6,46	-29,83
BANGLADEŞ	11 441	11 226	8 397	0,03	0,03	0,03	-1,88	-25,20
ÇİN HALK CUM.	185 059	300 296	152 961	0,52	0,86	0,64	62,27	-49,06
ENDONEZYA	52 436	51 895	41 429	0,15	0,15	0,17	-1,03	-20,17
FİLİPİNLER	65 648	79 219	55 186	0,19	0,23	0,23	20,67	-30,34
HİNDİSTAN	111 455	124 237	74 173	0,32	0,36	0,31	11,47	-40,30

MİLLİYET	YILLAR			MİLLİYET PAYI (%)			% DEĞİŞİM ORANI	
	2014	2015	2016	2014	2015	2016	2015/2014	2016/2015
İRAN	1 496 001	1 591 490	1 559 714	4,24	4,58	6,49	6,38	-2,00
MALEZYA	59 687	60 638	41 350	0,17	0,17	0,17	1,59	-31,81
PAKİSTAN	44 717	55 283	48 136	0,13	0,16	0,20	23,63	-12,93
SİNGAPUR	24 941	22 805	13 705	0,07	0,07	0,06	-8,56	-39,90
TAYLAND	23 425	21 198	10 723	0,07	0,06	0,04	-9,51	-49,42
DIĞ.GÜN.ASYA ÜLK.	99 447	111 941	114 334	0,28	0,32	0,48	12,56	2,14
TOP.GÜN.ASYA	2 174 257	2 430 228	2 120 108	6,17	6,99	8,82	11,77	-12,76
TOPLAM ASYA	5 313 726	5 772 350	4 465 324	15,07	16,60	18,57	8,63	-22,64
DIĞ. KUZAY AMERİKA ÜLK.	13 834	16 790	12 573	0,04	0,05	0,05	21,37	-25,12
DIĞ. ORTA AMERİKA ÜLK.	9 973	10 812	7 193	0,03	0,03	0,03	8,41	-33,47
ARJANTİN	42 862	79 224	59 541	0,12	0,23	0,25	84,84	-24,84
BREZİLYA	86 656	82 809	39 905	0,25	0,24	0,17	-4,44	-51,81
KOLOMBİYA	21 891	24 946	18 160	0,06	0,07	0,08	13,96	-27,20
ŞİLİ	16 973	23 927	10 185	0,05	0,07	0,04	40,97	-57,43
VENEZÜELLA	6 555	6 111	4 627	0,02	0,02	0,02	-6,77	-24,28
DIĞ.GÜN.AMERİKA ÜLK.	17 996	23 004	13 438	0,05	0,07	0,06	27,83	-41,58
TOP.GÜN.AMERİKA	192 933	240 021	145 856	0,55	0,69	0,61	24,41	-39,23
TOPLAM AMERİKA	216 740	267 623	165 622	0,61	0,77	0,69	23,48	-38,11
OKYANUSYA	656	338	514	0,00	0,00	0,00	-48,48	52,07
MİLLİYETSİZ	44 580	50 878	35 839	0,13	0,15	0,15	14,13	-29,56
YABANCI TOPLAM	35 257 859	34 779 841	24 050 056	100,00	100,00	100,00	-1,36	-30,85

Kaynak: T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı, Yatırım ve İşletmeler Genel Müdürlüğü, 2016-Kasım Bülteni

1.2. TÜRKİYE'YE GELEN YURT DIŞINDA İKAMET EDEN VATANDAŞLARIN YILLARA VE AYLARA GÖRE DAĞILIMI

2016 yılı ilk dokuz ayında (Ocak-Eylül) ülkemize gelen yurt dışında ikamet eden vatandaş ziyaretçilerin sayısı, 2015 yılı ilk dokuz ayına göre %16,68'lik bir artışla 4.424.488 olmuştur.

Tablo 5'te ülkemize gelen yurt dışında ikamet eden vatandaşlarımızın son üç yıla ve aylara göre dağılımının yer almaktadır.

Tablo 5. Türkiye'ye Gelen Yurt Dışında İkamet Eden Vatandaşların Yıllara ve Aylara Göre Dağılımı

AYLAR	YILLAR			% DEĞİŞİM ORANI	
	2014	2015	2016*	2015/2014	2016/2015
OCAK	279.334	343.459	350.916	22,96	2,17
ŞUBAT	356.071	368.037	390.644	3,36	6,14
MART	345.905	374.022	381.960	8,13	2,12
NİSAN	358.556	331.219	466.574	-7,62	40,87
MAYIS	430.837	383.628	543.963	-10,96	41,79
HAZİRAN	459.487	359.512	463.846	-21,76	29,02
TEMMUZ	615.088	650.711	743.328	5,79	14,23
AĞUSTOS	533.644	525.116	526.500	-1,60	0,26
EYLÜL	420.822	456.162	556.757	8,40	22,05
EKİM	381.732	387.490		1,51	
KASIM	295.936	334.995		13,20	
ARALIK	311.934	355.086		13,83	
TOPLAM	4.789.346	4.869.437		1,67	
9 AYLIK TOPLAM	3.799.744	3.791.866	4.424.488	-0,21	16,68

Kaynak: T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı, Yatırım ve İşletmeler Genel Müdürlüğü, 2016-Eylül Bülteni

1.3. DÖRT İLİMİZE GELEN ZİYARETÇİLERİN YILLARA VE AYLARA GÖRE DAĞILIMI

En önemli turizm merkezlerimizden olan İstanbul, Antalya, Muğla ve İzmir'in gelen ziyaretçi istatistikleri aşağıdaki bölümlerde aktarılmıştır.

1.3.1. İSTANBUL'A GELEN ZİYARETÇİ İSTATİSTİKLERİ

2016 yılında İstanbul'a gelen yabancı sayısı, geçen yıl ile karşılaştırıldığında %25,9 oranında azalarak 9.203.987 olarak gerçekleşmiştir.

Tablo 6. İstanbul'a Gelen Yabancı Ziyaretçilerin Aylara ve Yıllara Göre Dağılımı

AYLAR	YILLAR			DEĞİŞİM ORANI	
	2014	2015	2016	2015/2014	2016/2015
OCAK	635.283	691.496	692.172	8,8%	0,1%
ŞUBAT	696.054	732.202	674.465	5,2%	-7,9%
MART	866.985	944.931	783.164	9,0%	-17,1%
NİSAN	1.014.662	1.037.506	715.161	2,3%	-31,1%
MAYIS	1.079.598	1.182.906	869.446	9,6%	-26,5%
HAZİRAN	1.090.284	1.091.357	707.050	0,1%	-35,2%
TEMMUZ	1.155.407	1.400.183	924.686	21,2%	-34,0%
AĞUSTOS	1.290.218	1.333.515	908.663	3,4%	-31,8%
EYLÜL	1.181.742	1.205.089	800.675	2,0%	-33,6%
EKİM	1.132.655	1.125.263	790.951	-0,7%	-29,7%
KASIM	844.289	848.420	663.524	0,5%	-21,8%
ARALIK	855.806	821.809	674.030	-4,0%	-18,0%
TOPLAM	11.842.983	12.414.677	9.203.987	-4,8%	-25,9%

Kaynak: İstanbul İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü, 2016-Aralık Bülteni

2016 yılında İstanbul'a gelen yabancıların milliyetlerine göre dağılımı incelendiğinde ilk 10 ülkenin sırasıyla; Almanlar, İranlılar, Suudi Arabistanlılar, İngilizler, Fransızlar, Amerikalılar, Ruslar, Ukraynalılar, Iraklılar ve Hollandalılardır.

Tablo 7. İstanbul'a Gelen Yabancı Ziyaretçilerin Milliyetlerine Göre Dağılımı (2016-2015)

S.	ÜLKE İSMİ	2016	2015	Değişim	S. No	ÜLKE İSMİ	2016	2015	Değişim
1	ALMANYA	1.006.495	1.298.235	-22,5	56	SIRBİSTAN	34.804	47.397	-26,6
2	İRAN	648.176	755.707	-14,2	57	ARNAVUTLUK	34.566	35.531	-2,7
3	SUUDİ ARABİSTAN	476.561	412.251	15,6	58	BREZİLYA	32.765	66.250	-50,5
4	İNGİLTERE	371.526	527.334	-29,5	59	FİLİPİNLER	32.483	40.367	-19,5
5	FRANSA	362.947	464.262	-21,8	60	FİNLANDİYA	31.722	47.892	-33,8
6	ABD	319.273	562.377	-43,2	61	KATAR	31.007	33.971	-8,7
7	RUSYA FEDERASYONU	297.723	489.014	-39,1	62	BOSNA HERSEK	30.179	37.454	-19,4
8	UKRAYNA	289.395	270.428	7	63	HAYMATLOS	28.611	39.659	-27,9
9	IRAK	280.092	492.318	-43,1	64	ÇEK CUMHURİYETİ	27.976	41.087	-31,9
10	HOLLANDA	260.931	302.283	-13,7	65	MACARİSTAN	26.957	50.947	-47,1

S.	ÜLKE İSMİ	2016	2015	Değişim	S. No	ÜLKE İSMİ	2016	2015	Değişim
11	AZERBEYCAN	188.199	229.375	-18	66	İRLANDA	25.991	37.673	-31
12	CEZAYİR	171.504	166.823	2,8	67	BEYAZ RUSYA	25.204	27.671	-8,9
13	KUVEYT	170.839	163.620	4,4	68	GÜNEY AFRIKA	24.907	38.841	-35,9
14	İTALYA	168.083	351.338	-52,2	69	NİJERYA	24.502	26.618	-7,9
15	TÜRKMENİSTAN	155.449	162.569	-4,4	70	YEMEN	23.861	23.354	2,2
16	ÇİN	154.999	283.897	-45,4	71	TACİKİSTAN	23.162	28.839	-19,7
17	ÜRDÜN	139.979	116.681	20	72	MAKEDONYA	23.026	27.264	-15,5
18	AVUSTURYA	136.773	174.239	-21,5	73	LİTVANYA	19.815	23.579	-16
19	LÜBNAN	134.167	133.185	0,7	74	PORTAKİZ	19.510	39.188	-50,2
20	İSVEÇ	129.632	184.025	-29,6	75	FİLİSTİN	15.455	13.368	15,6
21	ÖZBEKİSTAN	124.040	127.023	-2,3	76	ERMENİSTAN	15.338	15.391	-0,3
22	BELÇİKA	119.052	141.573	-15,9	77	KOLOMBİYA	15.102	20.319	-25,7
23	İSRAİL	107.358	104.646	2,6	78	SLOVAKYA	13.944	20.641	-32,4
24	KAZAKİSTAN	105.559	142.792	-26,1	79	HIRVATİSTAN	13.757	24.288	-43,4
25	İSVİÇRE	105.503	156.793	-32,7	80	ESTONYA	13.549	16.454	-17,7
26	GÜNEY KORE	97.411	202.425	-51,9	81	UMMAN	13.139	17.742	-25,9
27	TUNUS	96.818	99.109	-2,3	82	LETONYA	12.776	18.153	-29,6
28	KKTC	95.829	110.041	-12,9	83	SİNGAPUR	12.484	22.227	-43,8
29	SURİYE	92.995	343.840	-73	84	MEKSİKA	12.402	31.853	-61,1
30	MISIR	92.048	94.483	-2,6	85	SLOVENYA	12.219	21.381	-42,9
31	ROMANYA	83.928	110.293	-23,9	86	MOĞOLİSTAN	10.353	10.470	-1,1
32	İSPANYA	83.152	187.842	-55,7	87	TAYLAND	10.122	19.173	-47,2
33	YUNANİSTAN	83.108	123.946	-32,9	88	SUDAN	10.071	10.868	-7,3
34	KIRGIZİSTAN	82.559	80.254	2,9	89	KARADAĞ	9.576	11.774	-18,7
35	FAS	79.755	100.769	-20,9	90	YENİ ZELENDA	9.335	24.307	-61,6
36	DANİMARKA	79.261	105.190	-24,6	91	BANGLADEŞ	8.518	11.628	-26,7
37	BULGARİSTAN	73.785	80.002	-7,8	92	ŞİLİ	7.054	18.035	-60,9
38	KANADA	72.047	124.063	-41,9	93	SENEGAL	5.593	5.324	5,1
39	LİBYA	70.666	230.123	-69,3	94	KENYA	5.547	7.074	-21,6
40	HİNDİSTAN	64.543	112.842	-42,8	95	KIBRIS RUM KESİMİ	5.450	7.335	-25,7
41	AVUSTRALYA	58.450	143.547	-59,3	96	KAMERUN	5.352	5.963	-10,2
42	ARJANTİN	57.894	72.663	-20,3	97	HONKONG	5.161	15.787	-67,3
43	GÜRCİSTAN	57.665	65.338	-11,7	98	ETİYOPYA	5.130	4.830	6,2
44	PAKİSTAN	47.995	56.169	-14,6	99	KONGO DEMOK. CUM.	5.087	5.832	-12,8
45	KOSOVA	47.702	46.092	3,5	100	MALTA	4.263	6.452	-33,9
46	MALAZYA	46.233	66.216	-30,2	101	BİR. MİLLETLER ÖRG.	4.250	4.455	-4,6
47	TAYVAN	44.301	37.144	19,3	102	VENEZUELLA	3.802	4.746	-19,9
48	AFGANİSTAN	42.958	27.001	59,1	103	PERU	3.546	5.650	-37,2
49	BAHREYN	40.700	31.661	28,5	104	EKVATOR	3.377	5.091	-33,7
50	ENDENOZYA	40.633	45.303	-10,3	105	SOMALİ	3.333	4.332	-23,1
51	JAPONYA	38.307	90.081	-57,5	106	GANA	3.213	3.581	-10,3
52	BİRLEŞİK ARAP EMİR.	37.361	50.158	-25,5	107	NEPAL	3.187	3.318	-3,9
53	MOLDOVA CUM.	37.360	41.396	-9,7	108	UGANDA	2.967	2.820	5,2
54	POLONYA	37.307	54.912	-32,1	109	COTE D'IVOİRE	2.683	2.719	-1,3
55	NORVEÇ	35.984	59.920	-39,9	110	TANZANYA	2.241	3.219	-30,4

Kaynak: İstanbul İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü, 2016-Aralık Bülteni

Suudi Arabistan, Irak, Kuveyt, Cezayir, Ürdün, Lübnan, Suriye, Tunus, Mısır, Fas, Libya, Bahreyn, Katar, Birleşik Arap Emirlikleri, Yemen, Filistin, Umman ve Sudan'ın oluşturduğu Arap ülkelerinden gelen ziyaretçilerin sayıları ve payı Tablo 8'de verilmiştir.

Tablo 8. İstanbul'a Arap Ülkelerinden Gelen Ziyaretçiler

	2014	2015	2016
İSTANBUL'A GELEN ZİYARETÇİ SAYISI	11.842.983	12.414.677	9.203.987
ARAP ÜLKELERİNDEN GELENLER SAYISI	2.126.641	2.534.324	1.976.166
PAY	17,96%	20,41%	21,47%

Kaynak: İstanbul İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü, 2016-Aralık Bülteni

1.3.2. ANTALYA'YA GELEN ZİYARETÇİ İSTATİSTİKLERİ

Antalya'ya 2016 yılında gelen ziyaretçi sayısı 6.181.913 olarak gerçekleşerek, geçen yıl gelen ziyaretçi sayısına göre %43 azalma göstermiştir. Antalya'ya gelen ziyaretçi sayısındaki düşüş 2015 yılının Şubat ayında başlamıştır ve 2016 yılında bu düşüş geçen yılın aynı ayları ile kıyaslandığında çift haneli ve yüksek orandadır. Özellikle 2016 yılında yüksek sezon aylarında düşüş %50 oranlarını bulup aşmıştır.

Tablo 9'da 2014, 2015 ve 2016 yıllarında Antalya'ya gelen ziyaretçilerin aylara göre dağılımı ve değişim oranları aktarılmıştır.

Tablo 9. Antalya'ya Gelen Ziyaretçilerin Aylara ve Yıllara Göre Dağılımı

AYLAR	YILLAR			DEĞİŞİM ORANI	
	2014	2015	2016	2015/2014	2016/2015
OCAK	116.974	117.746	95.148	0,66%	-19,19%
ŞUBAT	158.147	156.005	108.164	-1,35%	-30,67%
MART	330.291	322.230	257.441	-2,44%	-20,11%
NİSAN	797.141	651.885	373.764	-18,22%	-42,66%
MAYIS	1.506.809	1.388.037	639.227	-7,88%	-53,95%
HAZİRAN	1.779.151	1.642.032	712.953	-7,71%	-56,58%
TEMMUZ	2.046.715	2.036.137	1.013.912	-0,52%	-50,20%
AĞUSTOS	2.020.338	1.952.730	1.007.801	-3,35%	-48,39%
EYLÜL	1.621.491	1.585.690	934.545	-2,21%	-41,06%
EKİM	1.131.009	1.087.831	791.718	-3,82%	-27,22%
KASIM	283.117	272.926	140.637	-3,60%	-48,47%
ARALIK	151.000	118.591	106.603	-21,46%	-7%
TOPLAM	11.942.183	11.331.840	6.181.913	-5,11%	-%43

Kaynak: Antalya İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü ve Antalya Valiliği Havalimanı Mülki İdare Amirliği verilerinden derlenmiştir.

2016 yılında Antalya'ya gelen yabancıların milliyetlerine göre dağılımı incelendiğinde, ilk 10 ülke sırasıyla; Almanya, Ukrayna, Rusya Federasyonu, İngiltere, Hollanda, İsrail, Belçika, İsveç, Danimarka ve Kazakistan'dır.

Antalya'ya gelen yabancı ziyaretçilerin değişim oranları incelendiğinde; 2016 yılında İsrail, Ukrayna ve Litvanya hariç tüm milliyetlerde çok yüksek oranda düşüşler yaşandığı görülmektedir. Sayısal bazda en çok düşüş yaşanan ilk 10 ülke sırasıyla; Rusya Federasyonu, Almanya, İsveç, Kazakistan, Polonya, Hollanda, Avusturya, İngiltere, Belçika ve İsviçre'dir.

Birinci kaynak pazar olan Almanya'dan gelen ziyaretçi sayısındaki 1.025.661 azalma ile %34 oranında ve ikinci kaynak pazarımız Rusya Federasyonu'ndan gelen 2.350.354 ziyaretçi sayısındaki azalma ile %83 oranında düşüş yaşanmıştır. 2014 yılı ve 2015 yılı gelen ziyaretçi sayıları değerlendirildiğinde; %6'lık bir kayıp yaşandığı ve Almanya, Ukrayna, İngiltere, İsrail, Slovakya, İran, Moldova, Irak, Romanya, Litvanya ve Macaristan hariç diğer milliyetlerde düşüşün 2015 yılında başladığı söylenebilmektedir.

Tablo 10. Antalya'ya Gelen Ziyaretçilerin Milliyetlerine Göre Dağılımı

MİLLİYET	YILLAR			DEĞİŞİM	
	2014 YILI	2015 YILI	2016 YILI	2015/2014	2016/2015
ALMANYA	2.839.576	3.001.016	1.975.355	6%	-34%
UKRAYNA	284.632	314.708	572.700	11%	82%
RUSYA	3.487.698	2.836.902	486.548	-19%	-83%
İNGİLTERE	430.042	438.398	333.995	2%	-24%
HOLLANDA	489.820	434.842	306.280	-11%	-30%
İSRAİL	91.954	106.148	169.186	15%	59%
BELÇİKA	262.080	235.121	143.427	-10%	-39%
İSVEÇ	355.894	313.122	140.467	-12%	-55%
DANİMARKA	201.343	177.658	133.284	-12%	-25%
KAZAKİSTAN	269.221	268.389	125.927	0,3%	-53%
POLONYA	243.549	240.641	100.824	-1%	-58%
ROMANYA	84.150	97.994	90.489	16%	-8%
İRAN	105.034	107.502	86.443	2%	-20%
NORVEÇ	207.715	170.093	85.233	-18%	-50%
AVUSTURYA	224.999	194.670	80.333	-13%	-59%
İSVİÇRE	181.912	166.460	77.722	-8%	-53%
BEYAZ RUSYA	142.176	137.951	70.943	-3%	-49%
LİTVANYA	60.655	61.763	65.804	2%	7%
FİNLANDİYA	134.853	112.458	55.889	-17%	-50%
FRANSA	187.720	116.304	53.526	-38%	-54%
ÇEK CUMHURİYETİ	151.897	135.338	46.962	-11%	-65%
MOLDOVA	53.234	58.672	45.869	10%	-22%
SLOVAKYA	103.968	111.428	41.857	7%	-62%
MACARİSTAN	46.026	63.563	26.558	38%	-58%
K.K.T.C.	15.471	17.147	18.199	11%	6%
IRAK	11.348	28.185	15.593	148%	-45%
İTALYA	32.666	28.041	10.808	-14%	-61%
SLOVENYA	15.996	14.003	5.297	-12%	-62%
DİĞER	405.750	446.581	368.889	10%	-17%
T.C.	418.143	440.366	447.506	5%	2%
TOPLAM	11.539.522	10.875.464	6.181.913	-6%	-43%

Kaynak: Antalya İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü ve Antalya Valiliği Havalimanı Mülki İdare Amirliği verilerinden derlenmiştir.

1.3.3. MUĞLA'YA GELEN ZİYARETÇİ İSTATİSTİKLERİ

Muğla'ya 2016 yılının Aralık ayında gelen ziyaretçi sayısı, 4.268 olarak gerçekleşerek geçen senenin aynı ayına göre %58,72 tüm yıl gelen ziyaretçi sayısı 1.822.777 olarak gerçekleşerek, geçen yıl gelen ziyaretçi sayısına göre %40,85 azalma göstermiştir.

Tablo 11 incelendiğinde; Muğla'ya gelen ziyaretçi sayısında 2015 yılına ait yüksek sezon dönemi, 2014 yılı yüksek sezon dönemi ile karşılaştırıldığında düşüş yaşandığı, 2016 yılında yüksek sezondaki düşüşün daha da arttığı görülmektedir.

Tablo 11. Muğla'ya Gelen Ziyaretçilerin Aylara ve Yıllara Göre Dağılımı

AYLAR	YILLAR			DEĞİŞİM ORANI	
	2014	2015	2016	2015/2014	2016/2015
OCAK	2.874	3.038	5.743	5,71%	89,04%
ŞUBAT	4.087	4.345	8.345	6,31%	92,06%
MART	8.132	13.060	19.343	60,60%	48,11%
NİSAN	128.324	92.227	70.939	-28,13%	-23,08%
MAYIS	419.463	388.179	235.893	-7,46%	-39,23%
HAZİRAN	525.420	515.141	273.660	-1,96%	-46,88%
TEMMUZ	657.689	637.057	360.706	-3,14%	-43,38%
AĞUSTOS	684.010	634.320	361.997	-7,26%	-42,93%
EYLÜL	559.722	498.835	306.371	-10,88%	-38,58%
EKİM	291.054	261.726	165.634	-10,08%	-36,71%
KASIM	17.010	23.201	9.878	36,40%	-57,42%
ARALIK	4.903	10.338	4.268	110,85%	-58,72%
TOPLAM	3.302.688	3.081.467	1.822.777	-6,70%	-40,85%

Kaynak: Muğla İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü

Muğla'ya gelen yabancı ziyaretçilerin değişim oranları incelendiğinde; 2016 yılında İsrail, Ukrayna ve Mısır hariç tüm milliyetlerde çok yüksek oranda düşüşler yaşandığı görülmektedir. Sayısal bazda en çok düşüş yaşanan ilk 5 ülke sırasıyla; İngiltere, Rusya Federasyonu, Almanya, Polonya ve Hollanda'dır.

Muğla'ya gelen yabancı ziyaretçilerin yaklaşık yarısını oluşturan İngilizlerin ziyaretçi sayısı, geçen yıl ile karşılaştırıldığında %35,24 oranında azalmıştır. Bununla birlikte, tüm destinasyonlarda olduğu gibi, Muğla'ya Rusya Federasyon'undan gelen ziyaretçi sayısında da %92,11 gibi yüksek bir oranda düşüş yaşanmıştır.

Gelen ziyaretçi sayısının önemli artış gösterdiği Ukrayna'nın ve İsrail'in rakamları sırasıyla; %117,24 ve %45,75 oranında artmıştır.

2014, 2015 ve 2016 yıllarında Muğla'ya gelen ziyaretçilerin milliyetlerine göre dağılımı Tablo 12'de belirtilmiştir.

Tablo 12. Muğla'ya Gelen Ziyaretçilerin Milliyetlerine Göre Dağılımı

MİLLİYET	YILLAR			DEĞİŞİM	
	2014	2015	2016	2015/2014	2016/2015
ALMANYA	226.668	290.661	168.598	28,23%	-41,99%
AMERİKA	24.862	21.455	15.858	-13,70%	-26,09%
AVUSTRALYA	11.386	9.911	6.194	-12,95%	-37,50%
AVUSTURYA	16.462	16.632	7.063	1,03%	-57,53%
AZERBEYCAN	16.513	14.413	13.066	-12,72%	-9,35%
BELÇİKA	116.137	106.096	48.168	-8,65%	-54,60%
BEYAZ RUSYA	14.201	8.995	3.685	-36,66%	-59,03%
BULGARİSTAN	12.102	11.305	6.353	-6,59%	-43,80%
ÇEK CUMHU.	21.669	18.570	4.992	-14,30%	-73,12%
DANİMARKA	59.575	53.798	42.029	-9,70%	-21,88%
FİNLANDIYA	29.339	20.994	9.577	-28,44%	-54,38%
FRANSA	134.000	81.492	26.969	-39,19%	-66,91%
G.AFRIKA C.	2.276	2.347	1.174	3,12%	-49,98%
HOLLANDA	244.486	220.389	127.749	-9,86%	-42,03%
İNGİLTERE	1.392.818	1.262.885	817.818	-9,33%	-35,24%
İRAN	7.916	5.982	3.766	-24,43%	-37,04%
İRLANDA	21.592	19.867	11.489	-7,99%	-42,17%
İSPANYA	5.094	5.151	2.569	1,12%	-50,13%
İSRAİL	6.540	9.495	13.839	45,18%	45,75%
İSVEÇ	72.793	62.266	19.687	-14,46%	-68,38%
İSVİÇRE	12.665	14.989	9.318	18,35%	-37,83%
İTALYA	40.560	30.740	11.892	-24,21%	-61,31%
İZLANDA	2.810	3.041	226	8,22%	-92,57%
JAPONYA	1.180	845	300	-28,39%	-64,50%
KANADA	5.177	5.865	5.154	13,29%	-12,12%
KAZAKİSTAN	1.965	3.825	655	94,66%	-82,88%
LETONYA	1.924	1.883	1.081	-2,13%	-42,59%
LİTVANYA	14.485	13.583	12.602	-6,23%	-7,22%
LÜBNAN	23.860	33.190	25.689	39,10%	-22,60%
LÜKSEMBURG	575	720	411	25,22%	-42,92%
MACARİSTAN	4.846	4.838	1.341	-0,17%	-72,28%
MISIR	792	222	241	-71,97%	8,56%
NORVEÇ	22.578	14.753	8.260	-34,66%	-44,01%
POLONYA	141.319	142.779	42.291	1,03%	-70,38%
PORTEKİZ	1.922	2.585	1.078	34,50%	-58,30%
ROMANYA	12.447	13.473	8.441	8,24%	-37,35%
RUSYA FED.	269.585	220.324	17.385	-18,27%	-92,11%
SİRBİSTAN	14.892	6.539	872	-56,09%	-86,66%
SLOVAKYA	4.737	4.625	804	-2,36%	-82,62%
SLOVENYA	869	957	285	10,13%	-70,22%
SUUDİ ARABİSTAN	1.163	1.127	725	-3,10%	-35,67%
UKRAYNA	40.202	45.161	98.109	12,34%	117,24%
ÜRDÜN	11.396	12.402	11.882	8,83%	-4,19%
YENİ ZELANDA	2.802	3.254	1.530	16,13%	-52,98%
YUNANİSTAN	33.921	25.158	19.604	-25,83%	-22,08%
DİĞER MİLLİYETLER	44.811	66.480	26.617	48,36%	-59,96%
YABANCI ZİYARETÇİ TOP.	3.149.912	2.916.062	1.657.436	-7,42%	-43,16%
YERLİ ZİYARETÇİ	152.776	165.405	165.341	8,27%	-0,04%
GENEL TOPLAMI	3.302.688	3.081.467	1.822.777	-6,70%	-40,85%

1.3.4. İZMİR'E GELEN ZİYARETÇİ İSTATİSTİKLERİ

İzmir'e 2016 yılının Aralık ayında gelen ziyaretçi sayısı 55.552 olarak gerçekleşmiştir. 2016 yılında İzmir'e gelen ziyaretçi sayısı geçen seneye göre %29,29 oranında azalma göstermiştir.

Tablo 13. İzmir'e Gelen Ziyaretçilerin Aylara ve Yıllara Göre Dağılımı

	YILLAR			DEĞİŞİM ORANI	
	2014	2015	2016	2015/2014	2016/2015
OCAK	53.301	46.905	48.558	-12,00%	3,52%
ŞUBAT	64.271	58.143	51.902	-9,53%	-10,73%
MART	71.643	70.217	72.713	-1,99%	3,55%
NİSAN	138.058	117.851	81.030	-14,64%	-31,24%
MAYIS	187.764	182.012	121.896	-3,06%	-33,03%
HAZİRAN	214.307	197.817	124.923	-7,69%	-36,85%
TEMMUZ	303.790	303.118	223.902	-0,22%	-26,13%
AĞUSTOS	287.170	291.979	185.526	1,67%	-36,46%
EYLÜL	223.774	219.188	146.014	-2,05%	-33,38%
EKİM	178.793	171.599	107.145	-4,02%	-37,56%
KASIM	71.008	77.666	48.310	9,38%	-37,80%
ARALIK	53.688	56.057	55.552	4,41%	-0,9%
GENEL TOPLAM	1.847.567	1.792.552	1.267.471	-2,98%	-29,29%

Kaynak: İzmir İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü

İzmir'e gelen yabancı ziyaretçilerin rakamları incelendiğinde; 2016 yılında en çok ziyaretçi gönderen ilk 5 ülke sırasıyla; Almanya, İngiltere, Hollanda, İran ve Belçika'dır. Gelen yabancı ziyaretçilerin geçen seneye göre sayısal bazda değişimlerine göre en önemli kayıplar; Almanya, İtalya, Fransa, Hollanda ve Belçika ülkelerindedir.

2014 ve 2015 yıllarında İzmir'e gelen ziyaretçi sayısının yaklaşık %30'unu yerli ziyaretçiler oluştururken, 2016 yılında bu oran, gelen yabancı ziyaretçi sayısındaki %44,06'lık düşüşle birlikte %46,9'a çıkmıştır.

2014, 2015 ve 2016 yıllarında İzmir'e gelen ziyaretçilerin milliyetlerine göre dağılımı Tablo 14'te belirtilmiştir.

Tablo 14. 2016 Yılında İzmir'e Gelen Ziyaretçilerin Milliyetlerine Göre Dağılımı

MİLLİYET	YILLAR			DEĞİŞİM	
	2014	2015	2016	2015/2014	2016/2015
A.B.D.	18.396	17.236	6.365	-6,31%	-63,07%
ALMANYA	328.151	348.043	267.859	6,06%	-23,04%
ARJANTİN	1.831	2.285	210	24,80%	-90,81%
ARNAVUTLUK	716	531	525	-25,84%	-1,13%
AVUSTRALYA	6.643	8.451	1.310	27,22%	-84,50%
AVUSTURYA	23.775	22.935	13.388	-3,53%	-41,63%
AZERBAYCAN	4.837	4.817	4.403	-0,41%	-8,59%
B.A.EMİRLİĞİ	35	82	17	134,29%	-79,27%
BAHREYN	28	44	11	57,14%	-75,00%
BANGLADEŞ	17	29	16	70,59%	-44,83%
BELARUS (B. RUSYA)	27.626	19.038	7.010	-31,09%	-63,18%
BELÇİKA	67.037	56.909	32.642	-15,11%	-42,64%
BOSNA HERSEK	535	681	359	27,29%	-47,28%
BREZİLYA	3.711	4.321	388	16,44%	-91,02%
BULGARİSTAN	3.894	4.237	3.734	8,81%	-11,87%
CEZAYİR	620	346	186	-44,19%	-46,24%
ÇEK CUM.	6.185	9.563	2.988	54,62%	-68,75%
ÇİN HALK CUM.	3.146	4.054	797	28,86%	-80,34%
DANİMARKA	10.451	13.745	8.958	31,52%	-34,83%
ENDONEZYA	224	364	282	62,50%	-22,53%
ERMENİSTAN	154	160	7	3,90%	-95,63%
ESTONYA	365	257	152	-29,59%	-40,86%
FAS	1.338	1.268	582	-5,23%	-54,10%
FİLİPİNLER	1.222	1.953	1.436	59,82%	-26,47%
FİNLANDİYA	4.306	4.160	3.686	-3,39%	-11,39%
FRANSA	126.938	90.330	31.692	-28,84%	-64,92%
G. KIBRIS RUM YÖN.	2.877	1.011	1.034	-64,86%	2,27%
G. KORE	6.253	4.395	896	-29,71%	-79,61%
GÜNEY AFRIKA CUM.	1.943	1.896	187	-2,42%	-90,14%
GÜRCİSTAN	1.376	1.165	253	-15,33%	-78,28%
HIRVATİSTAN	1.520	1.454	402	-4,34%	-72,35%
HİNDİSTAN	898	2.001	633	122,83%	-68,37%
HOLLANDA	88.733	86.163	60.625	-2,90%	-29,64%
IRAK	348	194	117	-44,25%	-39,69%
İNGİLTERE	101.360	91.321	68.532	-9,90%	-24,95%
İRAN	40.756	55.922	43.516	37,21%	-22,18%
İRLANDA	31.754	29.475	8.288	-7,18%	-71,88%
İSPANYA	13.630	11.598	1.735	-14,91%	-85,04%
İSRAİL	675	1.299	288	92,44%	-77,83%
İSVEÇ	17.120	22.949	7.859	34,05%	-65,75%
İSVİÇRE	27.446	28.382	13.919	3,41%	-50,96%
İTALYA	126.682	71.784	4.527	-43,34%	-93,69%
İZLANDA	112	143	52	27,68%	-63,64%
JAPONYA	2.817	2.730	577	-3,09%	-78,86%
K.K.T.C.	17.719	18.044	19.701	1,83%	9,18%
KANADA	5.308	4.195	1.606	-20,97%	-61,72%
KARADAĞ	258	137	58	-46,90%	-57,66%
KATAR	22	18	144	-18,18%	700,00%

MİLLİYET	YILLAR			DEĞİŞİM	
	2014	2015	2016	2015/2014	2016/2015
KAZAKİSTAN	354	453	311	27,97%	-31,35%
KIRGIZİSTAN	86	341	87	296,51%	-74,49%
KOLOMBİYA	458	441	176	-3,71%	-60,09%
KOSOVA	390	505	371	29,49%	-26,53%
KUVEYT	136	1.001	1.148	636,03%	14,69%
LETONYA	406	571	219	40,64%	-61,65%
LİBYA	73	125	35	71,23%	-72,00%
LİTVANYA	945	1.164	559	23,17%	-51,98%
LÜBNAN	850	4.170	403	390,59%	-90,34%
LÜKSEMBURG	1.540	762	96	-50,52%	-87,40%
MACARİSTAN	1.867	4.088	405	118,96%	-90,09%
MAKEDONYA	419	560	380	33,65%	-32,14%
MALEZYA	322	221	89	-31,37%	-59,73%
MALTA	477	253	10	-46,96%	-96,05%
MEKSİKA	2.401	2.084	263	-13,20%	-87,38%
MISIR	342	194	144	-43,27%	-25,77%
MOLDOVA CUM.	292	263	159	-9,93%	-39,54%
NORVEÇ	8.491	5.489	4.313	-35,36%	-21,42%
ÖZBEKİSTAN	105	83	64	-20,95%	-22,89%
PAKİSTAN	98	153	94	56,12%	-38,56%
POLONYA	28.584	29.388	6.028	2,81%	-79,49%
PORTEKİZ	3.938	4.341	577	10,23%	-86,71%
ROMANYA	2.373	2.779	1.135	17,11%	-59,16%
RUSYA FED.	29.771	14.535	1.590	-51,18%	-89,06%
S.ARABİSTAN	164	78	167	-52,44%	114,10%
SİNGAPUR	160	213	46	33,13%	-78,40%
SLOVAKYA	2.903	9.334	1.399	221,53%	-85,01%
SLOVENYA	2.103	1.700	225	-19,16%	-86,76%
SUDAN	5	8	8	60,00%	0,00%
SURİYE	917	19.612	1.937	2038,71%	-90,12%
ŞİLİ	672	993	84	47,77%	-91,54%
TACİKİSTAN	38	37	30	-2,63%	-18,92%
TAYLAND	224	291	154	29,91%	-47,08%
TUNUS	588	578	186	-1,70%	-67,82%
TÜRKMENİSTAN	93	99	123	6,45%	24,24%
UKRAYNA	2.539	2.804	1.836	10,44%	-34,52%
ÜRDÜN	96	180	131	87,50%	-27,22%
VENEZÜELLA	288	223	46	-22,57%	-79,37%
YEMEN	16	30	16	87,50%	-46,67%
YENİ ZELLANDA	926	883	210	-4,64%	-76,22%
YUNANİSTAN	35.367	33.407	20.942	-5,54%	-37,31%
MİLLİYETSİZ	1.081	831	338	-23,13%	-59,33%
DİĞER	5.090	4.541	1.813	-10,79%	-60,07%
YABANCI ZİYARETÇİ TOPLAM	1.294.461	1.201.921	672.299	-7,15%	-44,06%
YERLİ ZİYARETÇİ	553.106	590.631	595.172	6,78%	0,77%
GENEL TOPLAM	1.847.567	1.792.552	1.267.471	-2,98%	-29,29%

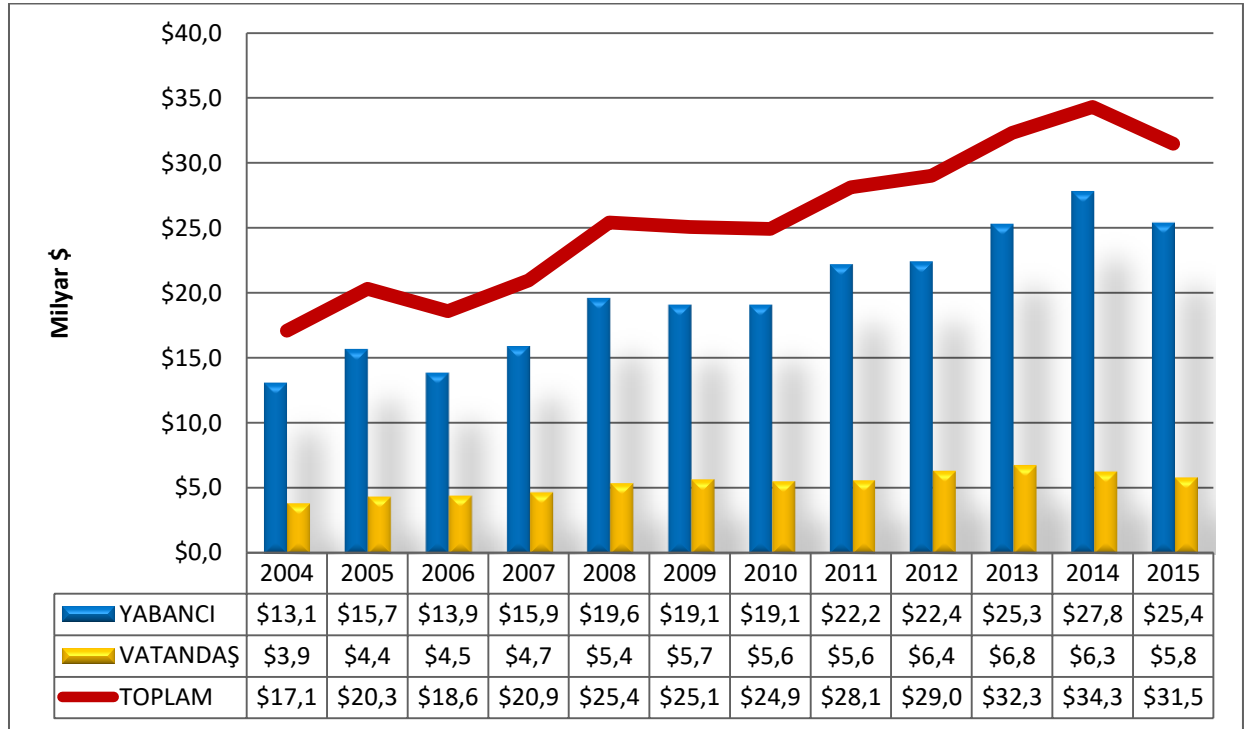
Kaynak: İzmir Kültür ve Turizm Müdürlüğü

2. TÜRKİYE’NİN TURİZM GELİRİ, ORTALAMA HARCAMA ve TURİZM GİDERİ

2.1. TÜRKİYE’NİN TURİZM GELİRİ ve ORTALAMA HARCAMA

Ülkemiz turizm gelirini, yaklaşık %80’ini yabancı ziyaretçilerden elde etmektedir. 2015 yılı turizm geliri, yabancı ziyaretçilerden 25,4 Milyar ABD Doları, yurt dışında yaşayan vatandaşlardan 5,8 Milyar ABD Doları elde edilerek toplam 31,5 Milyar ABD Doları olarak gerçekleşmiştir. Diğer bir deyişle, 2015 yılında 143,9 milyar ABD Doları olarak gerçekleşen ihracatın %21,8’ini turizm gelirleri oluşturmaktadır.

Türkiye’nin turizm gelirinin yıllara göre dağılımının aktarıldığı Şekil 2’de görüldüğü gibi 2004 yılı ile 2014 yılı turizm gelirleri karşılaştırıldığında 10 yılda %100,5 gibi büyük bir oranla büyüme yaşandığı görülmektedir. 2014 yılından sonra turizm gelirimizde düşüş yaşanmaktadır.

Şekil 2. Yabancı Ziyaretçi ve Yurt Dışında İkamet Eden Vatandaş Ziyaretçi Turizm Gelirlerinin Yıllara Göre Dağılımı

2014 yılında 34,3 Milyar ABD Dolar olan turizm gelirimiz 2015 yılında %8,4 oranında kayıp ile 31,5 Milyar ABD Doları olarak gerçekleşmiştir. 2016 yılında artarak devam eden düşüş nedeniyle ilk 9 aylık turizm gelirimiz 17,3 Milyar ABD Doları olarak gerçekleşerek geçen yılın ilk 9 ayına göre %30,4 oranında azalmıştır. 2016 yılının ilk 9 ayında yabancı ziyaretçilerden elde edilen gelir, geçen seneye göre %38,4 oranda düşüş göstererek 12,6 Milyar ABD Doları olarak gerçekleşmiştir. 2015 ve 2016 yıllarının ilk 9 ayı karşılaştırıldığında, yurt dışında yaşayan vatandaşlardan elde edilen gelirin %5,6 oranında arttığı görülmüştür (Tablo 15).

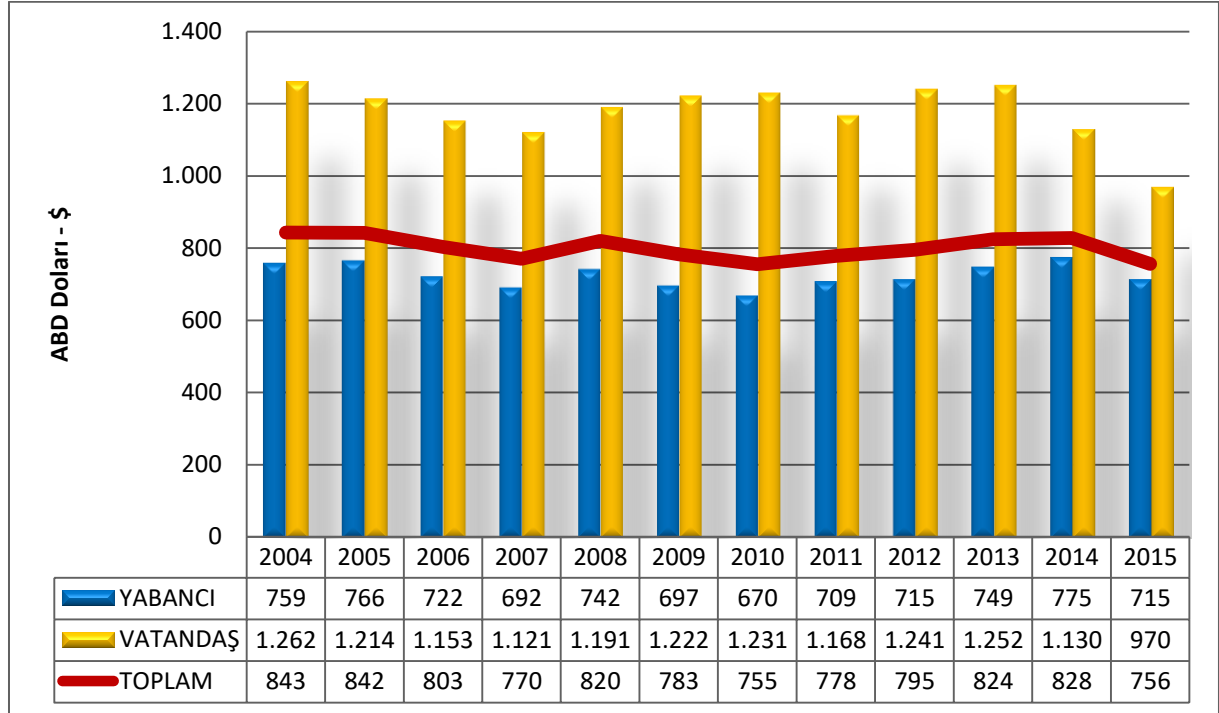
Tablo 15. 2014-2016 Yılları Turizm Geliri (Milyon \$)

Aylar	2014				2015				2016				2015/2014 (%)				2016/2015 (%)			
	Yabancı	Yerli	Diğer	TOPLAM	Yabancı	Yerli	Diğer	TOPLAM	Yabancı	Yerli	Diğer	TOPLAM	Yabancı	Yerli	Diğer	TOPLAM	Yabancı	Yerli	Diğer	TOPLAM
OCAK	1 090,3	417,9	12,2	1 520,4	1 237,4	378,7	9,4	1 625,5	980,4	422,6	9,0	1 412,0	13,5	-9,4	-22,7	6,9	-20,8	11,6	-4,3	-13,1
ŞUBAT	1 065,6	365,3	11,4	1 442,3	1 112,7	305,3	9,3	1 427,3	828,8	351,4	8,6	1 188,8	4,4	-16,4	-18,3	-1,0	-25,5	15,1	-7,5	-16,7
MART	1 476,5	354,4	14,3	1 845,2	1 464,7	340,3	11,0	1 816,0	1 071,1	383,9	10,6	1 465,6	-0,8	-4,0	-23,0	-1,6	-26,9	12,8	-3,6	-19,3
NİSAN	1 649,6	436,5	17,2	2 103,3	1 521,7	330,3	11,7	1 863,8	967,8	372,4	12,6	1 352,8	-7,8	-24,3	-32,0	-11,4	-36,4	12,7	7,7	-27,4
MAYIS	2 670,9	453,5	22,0	3 146,4	2 347,3	356,3	15,8	2 719,4	1 416,4	408,7	13,3	1 838,4	-12,1	-21,4	-28,2	-13,6	-39,7	14,7	-15,8	-32,4
HAZİRAN	3 213,9	489,1	23,2	3 726,2	2 793,8	339,3	17,4	3 150,5	1 425,2	351,3	13,5	1 790,0	-13,1	-30,6	-25,0	-15,5	-49,0	3,5	-22,4	-43,2
TEMMUZ	3 079,0	601,8	24,9	3 705,7	3 018,7	642,1	22,2	3 683,0	1 710,2	663,5	16,9	2 390,6	-2,0	6,7	-10,8	-0,6	-43,3	3,3	-23,9	-35,1
AĞUSTOS	4 048,9	863,6	34,2	4 946,7	3 849,7	868,5	24,0	4 742,4	2 252,3	828,8	17,3	3 098,4	-4,9	0,6	-29,8	-4,1	-41,5	-4,6	-27,9	-34,7
EYLÜL	3 311,1	863,5	27,5	4 202,1	3 025,5	822,8	20,5	3 868,8	1 925,2	847,3	15,5	2 788,0	-8,6	-4,7	-25,5	-7,9	-36,4	3,0	-24,4	-27,9
9 AYLIK TOPLAM	21 605,8	4 845,6	186,8	26 638,2	20 371,5	4 383,6	141,3	24 896,7	12 577,4	4 629,9	117,3	17 324,6	-5,7	-9,5	-24,4	-6,5	-38,3	5,6	-17,0	-30,4
EKİM	3 386,5	554,0	24,8	3 965,3	2 834,3	530,2	16,9	3 381,4					-16,3	-4,3	-31,9	-14,7				
KASIM	1 639,5	443,8	15,5	2 098,8	1 310,2	474,2	12,9	1 797,3					-20,1	6,8	-16,8	-14,4				
ARALIK	1 146,3	445,9	11,4	1 603,6	922,8	455,0	11,5	1 389,3					-19,5	2,0	,9	-13,4				
12 AYLIK TOPLAM	27.778,1	6 289,3	238,5	34 305,9	25.438,8	5 843,0	182,6	31 464,7					-8,4	-7,1	-23,4	-8,3				

Kaynak: Türkiye İstatistik Kurumu, Merkez Bankası, Kültür ve Turizm Bakanlığı

2004-2015 yılları arasındaki ortalama harcama rakamları incelendiğinde, büyük değişiklikler yaşanmadığı ve bununla birlikte geçen yıllara göre ortalama harcamanın düştüğü görülmektedir. Buna ek olarak, 2016 yılının ilk 9 ayında gerçekleşen yabancı ziyaretçilerin ortalama harcaması 635 ABD Doları ve yurtdışında ikamet eden vatandaşların ortalama harcaması 954 ABD Doları olarak gerçekleşmiş olup genel ortalama harcama 702 ABD Doları olarak düşüş devam etmiştir.

Şekil 3'te yabancı ziyaretçilerin ve yurt dışında ikamet eden vatandaş ziyaretçilerin ortalama harcamasının yıllara göre dağılımı aktarılmıştır.

Şekil 3. Yabancı Ziyaretçi ve Yurt Dışında İkamet Eden Vatandaş Ziyaretçi Ortalama Harcamasının Yıllara Göre Dağılımı

Kaynak: T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı Yatırım ve İşletmeler Genel Müdürlüğü

2.1.1. TURİZM SEKTÖRÜNÜN TEKSTİL ve OTOMOTİV SEKTÖRÜ İLE KARŞILAŞTIRILMASI

2015 yılında gerçekleşen ülkemizin ihracat rakamı 143 milyar 838 milyon 871 bin ABD Doları, ithalat rakamı ise 207 milyar 177 milyon 117 bin ABD Doları olarak gerçekleşmiştir. Dış ticaret açığı 63 milyar 367 milyon 942 bin ABD Doları gerçekleşmiştir. Aynı yıla ait turizm gelirimiz 31 milyar 464 milyon 777 bin ABD Doları olmuştur. Diğer bir deyişle, 2015 yılında turizm, dış ticaret açığımızın %49,65'ini karşılamıştır.

2016 Ocak-Eylül dönemi turizm geliri ile dış ticaret açığı karşılaştırıldığında; geçen yılın aynı dönemine ait turizm gelirindeki %30,4'lük düşüğe rağmen turizm, dış ticaret açığının %41,17'sini karşılamaktadır.

Tablo 16'da dış ticaret verisi ve turizm gelirinin yanı sıra otomotiv ile tekstil sektörünün ithalat ve ihracat rakamlarına yer verilmiştir.

Tablo 16. Türkiye, Tekstil ve Otomotiv Sektörünün Dış Ticaret Verileri ile Turizm Sektörünün Karşılaştırılması

Dış Ticareti Verileri (000 \$)													
YILLAR	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	Ocak-Eylül	Ocak-Eylül	Değişim
KALEMLER											2015	2016	(%)
Türkiye Toplam İthalatı	139.576.174	170.062.715	201.963.574	140.928.421	185.544.332	240.841.676	236.545.141	251.661.250	242.177.117	207.206.813	156.351.652	146.257.824	-6%
Türkiye Toplam İhracatı	85.534.676	107.271.750	132.027.196	102.142.613	113.883.219	134.906.869	152.461.737	151.802.637	157.610.158	143.838.871	107.166.025	104.180.396	-3%
Türkiye Toplam Dış Ticaret Açığı	-54.041.498	-62.790.965	-69.936.378	-38.785.808	-71.661.113	-105.934.807	-84.083.404	-99.858.613	-84.566.959	-63.367.942	-49.185.627	-42.077.428	-14%
Turizm Geliri (*)	18.593.951	20.942.500	25.415.067	25.064.482	24.930.997	28.115.692	29.007.003	32.308.991	34.305.903	31.464.777	24.896.700	17.324.710	-30,41%
Turizm Sektörünün Dış Ticaret Açığını Karşılama Oranı	34,41%	33,35%	36,34%	64,62%	34,79%	26,54%	34,50%	32,35%	40,57%	49,65%	50,62%	41,17%	
Otomotiv İthalatı (*)	11.408.441	12.397.295	12.789.717	8.975.864	13.422.060	17.184.080	14.514.254	16.808.266	15.735.932	17.543.639	12.892.586	12.629.595	-2%
Otomotiv İhracatı	11.886.092	15.903.676	18.326.711	12.251.734	13.815.696	15.803.438	15.150.505	17.000.250	18.063.448	17.463.810	12.570.779	14.023.695	12%
Otomotiv Dış Ticaret Açığı/Fazlası	477.651	3.506.381	5.536.994	3.275.870	393.636	-1.380.642	636.251	191.984	2.327.516	-79.829	-321.807	1.394.100	533%
Otomotiv İhracatının İthalatı Karşılama Oranı	1,04%	1,28%	1,43%	1,36%	1,03%	0,92%	1,04%	1,01%	1,15%	1,00%	0,98%	1,11%	
Otomotiv İthalatının Türkiye Toplam İçindeki Payı	8,17%	7,29%	6,33%	6,37%	7,23%	7,14%	6,14%	6,68%	6,50%	8,47%	8,25%	8,64%	
Otomotiv İhracatının Türkiye Toplam İçindeki Payı	13,90%	14,83%	13,88%	11,99%	12,13%	11,71%	9,94%	11,20%	11,46%	12,14%	11,73%	13,46%	
Tekstil İthalatı (*)	7.429.740	9.753.095	9.634.234	8.463.637	11.964.752	13.746.524	11.353.953	12.457.523	12.949.765	11.220.860	8.378.090	8.449.481	1%
Tekstil İhracatı	19.716.304	22.933.859	23.050.115	19.317.420	21.825.530	24.957.843	25.499.911	27.706.058	29.368.166	26.339.358	19.531.144	19.708.054	1%
Tekstil Dış Ticaret Açığı/Fazlası	12.286.564	13.180.764	13.415.881	10.853.783	9.860.778	11.211.319	14.145.958	15.248.535	16.418.401	15.118.498	11.153.054	11.258.573	1%
Tekstil İhracatının İthalatı Karşılama Oranı	2,65%	2,35%	2,39%	2,28%	1,82%	1,82%	2,25%	2,22%	2,27%	2,35%	2,33%	2,33%	
Tekstil İthalatının Türkiye Toplam İçindeki Payı	5,32%	5,73%	4,77%	6,01%	6,45%	5,71%	4,80%	4,95%	5,35%	5,42%	5,36%	5,78%	
Tekstil İhracatının Türkiye Toplam İçindeki Payı	23,05%	21,38%	17,46%	18,91%	19,16%	18,50%	16,73%	18,25%	18,63%	18,31%	18,23%	18,92%	

Kaynaklar: (*) TÜİK Dış Ticaret İstatistikleri, (*) T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı Yatırım ve İşletmeler Genel Müdürlüğü, (*) TÜİK Dış Ticaret İstatistikleri-Fasıllar GTİB-87, (*) TÜİK Dış Ticaret İstatistikleri-Fasıllar GTİB-50-63

2.2. TÜRKİYE’NİN TURİZM GİDERİ

Türkiye’nin turizm gideri, 2014 yılında 6,6 Milyar ABD Doları, 2015 yılında yaklaşık %6 artarak 7 Milyar ABD Doları olarak gerçekleşmiştir. 2016 yılının ilk 9 ayında 4,2 Milyar ABD Doları olan turizm gideri geçen yılın aynı dönemine oranla %0,2, 2014 yılının aynı dönemine göre %5,8 artış göstermiştir.

Tablo 17’de turizm giderimizin aylara ve yıllara göre dağılımı aktarılmıştır.

Tablo 17. Türkiye Turizm Giderinin Aylara ve Yıllara Göre Dağılımı

AYLAR	YILLAR			DEĞİŞİM (%)	
	2014	2015	2016	2015/14	2016/15
OCAK	394,4	410,8	481,0	4,2	17,1
ŞUBAT	493,4	430,7	531,4	-12,7	23,4
MART	478,0	441,0	525,2	-7,7	19,1
NİSAN	403,4	478,9	475,1	18,7	-0,8
MAYIS	481,3	554,9	555,1	15,3	0,0
HAZİRAN	518,1	509,0	479,5	-1,8	-5,8
TEMMUZ	426,4	496,7	436,8	16,5	-12,1
AĞUSTOS	416,0	445,1	327,6	7,0	-26,4
EYLÜL	335,7	402,8	367,4	20,0	-8,8
9 AYLIK TOPLAM	3 946,7	4 169,9	4 179,1	5,7	0,2
EKİM	587,9	551,7		-6,2	
KASIM	456,7	481,0		5,3	
ARALIK	479,1	495,7		3,5	
12 AYLIK TOPLAM	6 648,5	7 042,9		5,9	

Kaynak: T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı Yatırım ve İşletmeler Genel Müdürlüğü